

Advies

Sectorraad Media
15 september 2016

Advies bij het voorontwerp van decreet tot wijziging van het mediadecreet, wat betreft de radio-omroeporganisaties

---

De SARC-Sectorraad Media wordt per brief van 22 juli 2016 om advies gevraagd bij het voorontwerp van decreet houdende wijziging van diverse bepalingen van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie (hierna mediadecreet), wat betreft radio-omroeporganisaties. De Sectorraad Media bespreekt het voorontwerp van decreet op zijn vergadering van 25 augustus 2016 en brengt volgend advies uit.

Situering

Naar aanleiding van de studie uit 2013, 'Behoeft- en marktanalyse van het Vlaamse radiolandschap', uitgevoerd door KPMG, vroeg toenmalig minister van media Ingrid Lieten advies aan de SARC-Sectorraad Media. De Sectorraad Media bracht op 10 juni 2014 het advies 'Naar een nieuw Vlaams radiolandschap in 2016'¹ uit.

Op 13 mei 2016 hechtte de Vlaamse Regering haar goedkeuring aan de conceptnota 'Naar een duurzaam en toekomstgericht radiolandschap' van de Vlaamse minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel Sven Gatz (hierna: 'conceptnota'). De Sectorraad Media bracht daarover advies² uit op 14 juni 2016. Het advies werd toegelicht door de voorzitter van de Sectorraad, Simon Delaere, in een hoorzitting³ in de Commissie Cultuur, Jeugd, Sport en Media van het Vlaams Parlement op 15 juni 2016.

Deze conceptnota wordt nu vertaald naar een regelgevend kader, met name in een eerste stap via een herziening van het mediadecreet. Later, in een tweede fase, zal via een aanpassing van de uitvoeringsbesluiten met betrekking tot radio een tweede stap gezet worden in de vertaling van het beleidskader naar het juridisch kader. In een derde fase worden dan de nodige erkenningen toegekend.

---

¹ Sectorraad Media, 'Naar een nieuw Vlaams radiolandschap in 2016', 10 juni 2014.

http://www.cjism.vlaanderen.be/raadcjism/SR_media/adviezen/20140610-advies-radiolandschap.pdf.

² Sectorraad Media, 'Advies bij de Conceptnota 'Naar een duurzaam en toekomstgericht radiolandschap'', 14 juni 2016 http://www.cjism.vlaanderen.be/raadcjism/SR_media/adviezen/20160614-MED-advies-conceptnota-radiolandschap.pdf.

³³ Zie verslag: <https://www.vlaamsparlement.be/commissies/commissievergaderingen/1066155>.

1. Rechtljnige vertaling van de conceptnota

De voorgestelde wijzigingen liggen in lijn met de in de conceptnota beschreven keuzes en plannen. De Sectorraad Media is daarmee tevreden: enerzijds wordt er economische zekerheid geboden en is er aandacht voor professionaliteit en optimalisatie in de FM-band, en anderzijds wordt er ingezet op een digitale toekomst. Dit is de enige echte weg naar een divers radiolandschap en zorgt voor aansluiting bij Europese ontwikkelingen.

De grotere principes die de Sectorraad Media in zijn eerdere adviezen naar voor schoof, lijken in de conceptnota en dus ook in de uitwerking ervan in dit regelgevend kader, grotendeels gevolgd. De door de sectorraad geponeerde doelstellingen zijn:

- een divers en kwalitatief hoogstaand aanbod bewerkstelligen
- een economisch duurzaam landschap creëren
- een toekomstgericht frequentiebeleid voeren
- door samenwerking innoveren

De vertegenwoordiger van SBS Belgium in de Sectorraad wenst wel specifiek voorbehoud te maken ten aanzien van de verlenging van de erkenningen en zendvergunningen van landelijke radio-omroepen tot 2021 (art. 27).

2. Positieve punten die nog niet eerder waren uitgewerkt

2.1 De samenwerkingsverbanden verdwijnen en een nieuwe categorie van netwerkradio-omroeporganisaties wordt opgericht.

De netwerkomroeporganisaties zullen moeten voldoen aan een aantal criteria van o.a. professionaliteit en zakelijke gezondheid. Met name de 'generalistische' netwerkomroepen zouden zo in een positie zijn om te concurreren met de landelijke omroeporganisaties.

Dit zou als effect moeten hebben dat het aanbod van radio's met een brede dekking verhoogt, wat ook tot meer diversiteit van het radiolandschap moet leiden. De Sectorraad Media is daarom tevreden met deze stap.

Een mogelijk aandachtspunt bij artikel 14 is dat als het de bedoeling is dat de Vlaamse regering de 'andere profielen' nog op voorhand bepaalt in een uitvoeringsbesluit, er dan best een delegatiebevoegdheid voorzien kan worden.

2.2 Erkenning of zendvergunning kan niet langer 'verhandeld' worden.

Met de wijzigingen aan artikel 134 van het mediadecreet wordt bepaald dat de erkenning en zendvergunning van rechtswege vervalt indien een radio-omroep de activiteiten stopzet of ophoudt te bestaan.

De Sectorraad Media is het hier mee eens. Een erkenning moet worden uitgereikt op basis van een ingediend dossier. Bij een overname van frequenties door een andere speler bestond er in het verleden echter geen garantie dat deze nieuwe speler de voorwaarden bleef naleven waarop het oorspronkelijke dossier werd erkend. Door de erkenning en zendvergunning te laten vervallen bij stopzetting van de activiteiten, wordt dat probleem vermeden.

2.3 Er worden limieten gesteld aan cross-ownership.

Omwille van de pluriformiteit en diversiteit in het radiolandschap en om de onafhankelijkheid van de lokale radio-omroeporganisaties te garanderen worden beperkingen opgelegd aan cross-ownership tussen de exploitanten en achterliggende vennootschappen van radio-omroeporganisaties. Dit gebeurt in het nieuwe artikel 143/2 voor wat betreft netwerkradio-omroeporganisaties en door wijzigingen in artikel 145 voor wat betreft lokale radio-omroeporganisaties

Een vennootschap mag maximaal twee netwerkradio-omroeporganisaties in portefeuille hebben. Een cross-ownership is ook toegelaten tussen één landelijke radio-omroeporganisatie en één netwerkradio-omroeporganisatie. Cross-ownership tussen lokale radio-omroeporganisaties en/of de achterliggende vennootschappen wordt verboden. Daarnaast wordt ook cross-ownership tussen lokale radio-omroepen enerzijds en netwerkradio-omroeporganisaties en/of landelijke radio-omroeporganisaties anderzijds niet toegestaan.

De Sectorraad Media adviseert positief over deze concrete invulling van de eigendomsbeperkingen. De Sectorraad vraagt wel aandacht voor leefbaarheid van de radiosector en herhaalt zijn opmerking uit het advies van 14 juni 2016 dat mediapluralisme door veel meer factoren dan enkel eigendomsstructuren bepaald wordt, en dat een concentratiebeweging van eigendom daarom ook niet noodzakelijk tot minder diversiteit leidt.

3. Vraag om verduidelijking bij een aantal concepten of voorstellen

3.1 Digitalisering van het gehele landschap

Het is goed dat de Vlaamse overheid met een aantal van de wijzigingen, met name aan het artikel 133, inzet op een toekomstgerichte, op innovatie en verbreding gerichte aanpak, die steunt op de digitalisering van het Vlaamse radiolandschap. De minister maakt een duidelijke keuze voor DAB+ en zet concrete stappen in die richting. Dit is toe te juichen.

Om de digitalisering volledig te realiseren zouden evenwel best ook de lokale radio's gestimuleerd worden om de overstap te maken, evenals de nieuwe categorie van de netwerkradio-omroepen. Vanuit de sector komen signalen dat de lokale radio's wel degelijk vragende partij zijn voor digitalisering. De voordelen verbonden aan digitaal uitzenden en luisteren, gelden ook voor de lokale en netwerkradio-omroepen.

Tegelijk moeten de gebruikers inderdaad wel warm gemaakt worden voor digitaal luisteren. Er zal nog worden overlegd over een concrete afschakeldatum, maar die zal ten laatste 2 jaar nadat er 50% luisterduur via digitale radio werd gerealiseerd, vallen. Als echter op dat moment voornamelijk enkel de landelijke radio-omroepen op DAB+ te beluisteren zijn, is een analoge switch off voor alle mogelijke radio-omroepen op dat moment de facto een achteruitgang. Een volledige transitie van analoog naar digitaal vraagt engagement van de héle sector, van de luisteraars, van belendende sectoren als auto(radio)fabrikanten etc. Het is daarom nodig dat iedereen zo veel als mogelijk gestimuleerd wordt om mee over te schakelen naar uitzendingen in DAB+.

De Sectorraad Media herhaalt in dit verband zijn vraag uit het advies van 14 juni 2016 om ook te onderzoeken of het nuttig is om het ongebruikte DVB-T-kanaal 10 om te vormen tot DAB+-frequentieblokken en een deel hiervan te gebruiken voor lokale radio's. Het voordeel zou zijn dat de switch-off dan compleet is, de lokale radio's een incentive hebben om mee te vernieuwen, en iedereen gelijke kansen heeft tot deelname aan het digitale radiolandschap.

Eveneens wijst de Sectorraad er nogmaals op dat de Vlaamse Regering bij een analoge switch-off zou moeten nadenken over de invoering van kwalitatieve erkenningscriteria voor zenders die van digitale frequenties gebruik maken. Dit is vandaag het geval voor analoge maar niet voor digitale radiostations, terwijl ook in de nieuwe context het beschikbare spectrum niet onbeperkt zal zijn, en dus moet worden gestreefd naar leefbare en kwaliteitsvolle radio's.

3.2 Leefbaarheid van lokale radio-omroeporganisaties

Op het eerste gezicht lijkt het erop dat lokale radio opgewaardeerd wordt. De vroegere samenwerkingsverbanden worden afgeschaft ten voordele van een nieuwe categorie van netwerkradio-omroepen. Dit leidt ertoe dat lokale radio's enkel nog onafhankelijke radio's kunnen zijn, met een groter zendbereik dan voorheen. De Sectorraad begrijpt daarbij dat de aanvullende kwalificatiecriteria voor lokale radio-omroeporganisaties, gezien hun kleinschaligheid, beperkt worden gehouden, maar vraagt zich wel af of deze keuze zal leiden tot een leefbaar lokaal radiolandschap met werkelijke financiële en/of inhoudelijke meerwaarde.

Ook het feit dat lokale radio's echter niet mee in het digitale bad worden getrokken (zie 2.1) roept vragen op w.b. de leefbaarheid van die zenders wanneer ooit de analoge switch off er komt. Deze onafhankelijke lokale radio's worden nu immers gevraagd investeringen te doen en een band met een lokaal publiek op te bouwen. Maar na verloop van tijd is het de bedoeling dat dit publiek overschakelt op een andere manier van luisteren, en op dat moment dreigen de inspanningen van de lokale radio's verloren te gaan.

Ten slotte is er vandaag nog geen zicht op de frequentiepakketten, analoog noch digitaal. De Sectorraad vraagt hierover snel duidelijkheid.

3.3 Dominante positie van de etheromroepnetwerken

De landelijke en regionale radio-omroeporganisaties worden via de nieuwe tekst (art. 133) met ingang van 1 september 2018 verplicht om uit te zenden via digitale etheromroepnetwerken. Van de landelijke en regionale radio-omroeporganisaties (en later mogelijk ook van de radio-omroepnetwerken en de lokale radio's) wordt dan ook verwacht dat zij een overeenkomst afsluiten met een aanbieder van etheromroepnetwerken voor deze distributie. Concreet gaat het over Norkring Belgium, dat vandaag over voldoende capaciteit beschikt om de omroepprogramma's van de landelijke en regionale omroepen uit te zenden. Alternatief kunnen deze radio-omroepen mogelijk ook bij de VRT frequenties bekomen voor de uitzendingen via de digitale ether en op een netwerkoperator beroep doen voor de fysieke transmissie van deze frequenties.

Aangezien Norkring een zeer significante marktpositie heeft op het gebied van etheromroepdistributie, en dit gecombineerd met een verplichting voor de landelijke radio-omroepen om in digitale distributie te investeren, rijst de vraag of dergelijke positie geen negatieve impact kan hebben op de onderhandelingspositie van de omroepen, en dus op toegang tegen rechtvaardige en non-discriminatorische voorwaarden. De Sectorraad vraagt dat de Regering deze situatie opvolgt en waar nodig bijstuurt volgens de krijtlijnen van het geldende Europese concurrentierecht.

3.4 Concreet maken van het aandeel Vlaamse producties

De nieuwe artikels 143/1 en 143/2 richten de netwerkradio-omroeporganisaties op. Netwerkradio's richten zich tot een bepaalde doelgroep via een bepaald muziekgenre of een bepaald thema. Het profiel of muziekgenre kan generalistisch zijn, Vlaams/Nederlandstalig of een eigen specifiek gedefinieerd en gekozen profiel.

Het Nederlandstalig en Vlaams profiel of muziekgenre slaat op een concept waarbij aandacht moet zijn voor Vlaamse en Nederlandstalige muziekgenres en muziekprofiel of programma's rond deze thema's. Concreet moet dergelijke zender een *“aanzienlijk deel van het aanbod uit(zenden) via de invulling van het Vlaamse of Nederlandstalige programma-aanbod”*. Ten minste één van de netwerkradio-omroepen met dit profiel zal door worden erkend (art. 143/1). Ook van de omroepen met een ander profiel wordt gevraagd *“een deel”* van het muziekaanbod in te vullen met Vlaamse muziekproducties (art. 143/2).

Voor wat betreft de Nederlandstalige/Vlaamse profielzender, zal de Vlaamse Regering via besluit concreet invulling geven aan deze vereiste; voor de andere profielen wordt dergelijk besluit niet in het vooruitzicht gesteld.

De Sectorraad Media meent dat een dergelijke bepaling de Vlaamse muzieksector kan helpen ondersteunen, maar vraagt meer duidelijkheid over de vage en onduidelijke termen *“een aanzienlijk deel”* en *“een deel”*, vooral waar deze niet via een besluit zullen worden gespecificeerd.

3.5 'Gestructureerde eenvormigheid in het programmabeleid' verduidelijken

Het nieuwe artikel 134/1 over de samenwerkingsverbanden bevat een verbod op *‘gestructureerde eenvormigheid in het programmabeleid’*. De Memorie van Toelichting stelt in dit verband dat *‘naast het uitzenden van identieke programma's op identieke momenten of op verschillende momenten (eerste zin van lid 1), dit bijvoorbeeld en onder meer te maken heeft met het uitzenden van programma's die in opbouw en programmering van gesproken woord en/of muziek inhoudelijk zeer gelijkend of quasi identiek zijn.’*

Voor de Sectorraad is dergelijke bewoording voor veel interpretaties vatbaar. Zo zou een bepaalde opbouw en programmering kunnen slaan op het op meerdere zenders voorkomen van bepaalde formats zoals wedstrijden en hitparades.

3.6 Relevantie van 'regionale radio-omroeporganisaties'

Het voorontwerp van decreet voorziet in de bestendiging van de categorie *‘regionale radio-omroeporganisaties’* (Onderafdeling III). Art. 143 stelt bovendien nog steeds dat een samenwerkingsverband tussen alle regionale radio-omroeporganisaties en opgericht is in de vorm van een rechtspersoon van rechtswege een landelijke radio-omroeporganisatie is.

De Sectorraad vraagt zich evenwel af waarom deze categorie nog langer behouden moet blijven. Aangezien een terugkeer naar de regionale zenders vanuit het oogpunt van economische leefbaarheid van het radiolandschap niet de bedoeling lijkt, is het verdere nut van deze categorie onduidelijk.

Samengevat

De voorgestelde wijzigingen liggen in lijn met de in de conceptnota beschreven keuzes en plannen. De Sectorraad Media is daarmee tevreden.

In het bijzonder vindt de Sectorraad het positief dat

- de samenwerkingsverbanden verdwijnen en er netwerkradio-omroeporganisaties worden opgericht;
- erkenning of zendvergunning niet langer kunnen 'verhandeld' worden;
- er limieten worden gestel aan cross-ownership.

De Sectorraad Media heeft daarnaast enkele vragen bij bepaalde concepten of voorstellen.

- De Sectorraad Media stipt aan dat ook lokale en netwerkradio-omroepen best gestimuleerd worden over te schakelen naar DAB+, om een volledige FM switch-off te kunnen realiseren.
- De Sectorraad vraagt zich af of in de praktijk de leefbaarheid van de lokale radio-omroeporganisaties verzekerd is, met financiële/inhoudelijke meerwaarde.
- De Sectorraad vraagt opvolging van de dominante positie van de etheromroepdistributie.
- De Sectorraad stelt de relevantie van het behouden van de categorie van regionale omroepen in vraag.
- De Sectorraad Media vraagt meer duidelijkheid over vage en onduidelijke termen:
  - o "een aanzienlijk deel" en "een deel" wat betreft de Nederlandstalige / Vlaamse producties
  - o "gestructureerde eenvormigheid in het programmabeleid".

Namens de Sectorraad Media,

Simon Delaere, voorzitter

Valerie Verdoodt, ondervoorzitter

Hanne Schuermans, secretaris